

# MOTIONSMAILL



För dig som vill se fria mänskydd i svenska skolor!



# Introduktion

De senaste åren har frågan om fria mensskydd i skolan uppmärksammats mer och mer. Medvetenheten och förståelsen för varför det är viktigt ökar, inklusive vilka fördelar det leder till. Flertalet kommuner i Sverige har på kort tid fattat politiskt initierade beslut om att det ska vara obligatoriskt, det är inte svårt eller omöjligt, men ibland är det skönt med lite hjälp!

Den här mallen är tänkt att fungera som ett stöd och inspiration för politiskt engagerade som planerar att lägga fram motioner i frågan, eller andra personer i maktposition som är i behov av skarpa argument i beslutsprocesser. Dessa argument med tillhörande källor kan användas fritt i författandet av en motion och givetvis omformuleras efter eget tycke och smak. Och sprid gärna ordet vidare om att mallen finns!

PS. Vill du ha förslag på svar på tal mot vanlig kritik när frågan om fria mensskydd i skolan dyker upp? Det finns här!

## Lista på argument

Maximerar förutsättningar för skolnärvaro

Har stöd i skollagen

Stöds indirekt i Barnkonventionen

Grund för att ha och bibehålla god hälsa

Minska socioekonomiskt utsatthet

Investering - inte en kostnad

Orättvist? Tvärtom!

Främjar jämställdhet

I linje med direktiv från FN och WHO

Engångsprodukter behövs



## ● Maximerar förutsättningar för skolnärvaro

I en enkät som MENSEN och Menssäkrad utfört på gymnasieskolan Bladins svarade 82 % att fria mensskydd på skolan skulle ha en mycket eller ganska positiv påverkan på studiekoncentrationen. En aktuell studie från USA visar att skolnärvaron ökar med 2,4% om det finns mensskydd på skolan. Det finns ingen statistik på hur många som missar skoltid på grund av mens i Sverige. Däremot visar en Sifundersökningen från 2021 att 10 % av de svarande uppgav att de någon gång missat skola, jobb, träning, fritidsaktiviteter eller att träffa kompisar på grund av att de inte haft tillgång till mensskydd.

Det finns också studier från andra länder, exempelvis en från Frankrike som visar att 6-12 % av eleverna har missat skola på grund av att de inte haft råd med mensskydd, en från Storbritannien som visar att hela 64 % uppger att de någon gång missat delar av skolan på grund av menses och en från USA som visar att 12 % missat skola helt och 23 % fått gå hem tidigt på grund av brist på mensskydd. Det säger sig självt att en person som får oväntad mens eller bara inte har skydd behöver ett mensskydd för att kunna fortsätta med dagen som planerat. Har man inte möjlighet att få tag på ett skydd där man är, tvingas man förmodligen åka hem för att få tag på ett istället. Att INTE erbjuda fria mensskydd är med andra ord ett slöseri med tid, energi och koncentration.

## ● Har stöd i skollagen

I skollagens första kapitel står det att utbildningen ska ta hänsyn till barn och elevers olika behov, samt att skolan ska sträva efter att uppväga skillnader, t.ex sociala och ekonomiska, i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. För alla som har mens är mensskydd ett nödvändigt behov som måste finnas tillgängligt, annars får det konsekvenser.



## ● Stöds indirekt i Barnkonventionen

Barnkonventionen är sedan januari 2021 lag i Sverige. De olika artiklarna i konventionen ger barn rätt till bästa möjliga hälsa, utveckling och en skälig levnadsstandard. Skolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig, barn och ungas egna åsikter tas i beaktning och deras bästa ska sättas i främsta rummet.

## ● Grund för att ha och bibehålla god hälsa

Barn och unga bör ges bästa möjliga förutsättningar att utvecklas som individer och känna att de har en meningsfull tillvaro, både i skolan och på fritiden. Oro över att sakna mensskydd när de behöver, riskera hälsan för att de går med ett mensskydd för länge, känna stress att blöda igenom, eller inte ha råd med mensskydd hindrar utvecklingen. Att fråga en vuxen tar emot för många barn och unga eftersom mensen fortfarande omgärdas av tabun och skamkänslor, samtidigt som barn är beroende av att vuxenvärlden tillhandahåller de resurser barn behöver för att må bra och utvecklas. Därför måste mensskydd finnas tillgängligt på ett sätt som gör att barnen inte tvingas fråga runt. Det är en förhållandevis liten insats som ger enormt mervärde för barn och unga.

## ● Minska socioekonomiskt utsatthet

Mensfattigdom innebär att en inte har tillgång till trygga och hygieniska mensskydd och/eller inte kan sköta sin mens på ett hygieniskt sätt på grund av dålig ekonomi, det är ett globalt problem. Det slår givetvis hårdare mot dem som lever i extrem fattigdom, men det betyder inte att vi kan blunda för läget i vår närmiljö. Även om mensfattigdom inte drabbar den stora massan i Sverige så förekommer det och innebär stora konsekvenser för de som drabbas.

Enligt BRIS har var tolfte barn föräldrar med skulder hos Kronofogden. 9,2 % av alla barn i Sverige lever i familjer som har det tufft ekonomiskt enligt Majblomman. Barn som lever i ekonomisk utsatthet anstränger sig för att klara av vardagen och utvecklar olika strategier för att dölja sin situation. Det påverkar barnens hälsa, betyg, sociala deltagande på t.ex fritidsaktiviteter och tilltron till samhället. Fri tillgång till mensskydd i skolan löser inte alla problem, men att motverka mensfattigdom är en viktig pusselbit i att lyfta människor ur generell fattigdom. När människor inte behöver oroa sig över grundläggande behov, har de mer energi att jobba mot ett liv i innanförskap!



## ● Investering - inte en kostnad

Att investera i en menskligare skola är en förhållandevis liten utgift. Tillgängliga mensskydd kostar såklart men leder till både många och långsiktiga vinster för både skolor och elever. Tanken är inte att skolan ska tillhandahålla alla mensskydd en elev använder - utan täcka upp och erbjuda för dem som behöver. Enligt aktuella tester kostar mensskydd under 10 kr i månaden per menstruerande elev. Det är en väl värd investering för att skapa en inkluderande, jämställd och trygg skolmiljö.

## ● Orättvist? Tvärtom!

Vissa menar att mensskydd "bara" gagnar tjejer och om de erbjuds gratis är det orättvist mot killar, alternativt att killar borde få någon hygienprodukt betald som kompensation. Mensblod har inte riktigt någon motsvarighet och rättvisa handlar inte alltid om att alla ska få exakt lika, utan att alla får det dom behöver, oavsett om det gäller mensskydd, hjälpmedel för inlärning eller glasögon. Det handlar inte om kön, det handlar om grundläggande behov!

## ● Främjar jämställdhet

Jämställdhet innebär att alla, oavsett kön, har samma rättigheter och möjligheter. Det är viktigt att komma ihåg att transpersoner och icke-binära som har mens, men den absoluta majoriteten är kvinnor. Därför blir fria mensskydd en jämställdhetsfråga. Tillgodoses inte de grundläggande behov som kommer med mens, har inte alla samma möjligheter, och då är inte samhället jämställt. Det handlar om både sociala attityder och ekonomi. Kvinnor som grupp tjänar mindre än män. Mensskydd är en ofrivillig utgift för individen och den halvan av befolkningen som statistiskt sett har lägre inkomst får betala priset. Globalt sett påverkar menstabun och bristande infrastruktur att hela samhällen påverkas ekonomiskt eftersom kvinnor halkar efter i skolan och i arbetslivet.

Genom att bryta tabun och investera i samhällen, skolor och arbetsplatser som inte exkluderar personer som har mens kan vi skapa en jämställd värld där alla



har lika möjligheter. Gratis och tillgängliga mensskydd är ett enkelt sätt att skapa trygghet och främja lärande för de som har mens!

## ● I linje med direktiv från FN och WHO

I en resolution från FN:s råd för mänskliga rättigheter sammanfattas att alla som har mens måste ha tillgång till mensskydd samt kunskap om kroppen. Det ska finnas stöttande normer i samhället och en infrastruktur för att hantera sin mens. Finns inte detta så påverkas jämställdhetsutvecklingen negativt och hindrar menstruerande personers åtnjutande av mänskliga rättigheter, framförallt rätten till utbildning och god hälsa. Världshälsoorganisationen (WHO) har tydligt argumenterat för att menshälsa är en viktig hälsofråga, inte enbart en fråga om hygien. För att nå de globala målen behöver samhället möta de behov som kommer med mens.

## ● Engångsprodukter behövs

Vissa menar att återanvändningsbara mensskydd är bättre och bör delas ut istället för att ha lösningar med engångsprodukter. Det är jättebra att erbjuda alternativ men även den som vill och kan använda flergångsprodukter kan få oväntad mens, behöva byta sina menstrosor snabbare än väntat, eller ha glömt sin menskopp hemma. Engångsprodukter behövs både för dessa tillfällen och för alla som inte kan eller vill använda återanvändbara mensskydd.

